

Instytut Pamięci Narodowej - Szczecin

<https://szczecin.ipn.gov.pl/pl9/aktualnosci/38873,Biogram-bohaterki-audiobooka-Nie-bylo-czasu-na-strach-Janiny-Wasilojc-Smolenskie.html>
29.04.2024, 11:02

Biogram bohaterki audiobooka „Nie było czasu na strach...” Janiny Wasiłojć-Smoleńskiej ps. „Jachna”

Na obchody Narodowego Dnia Pamięci "Żołnierzy Wyklętych" Oddział IPN w Szczecinie przygotował premierę audiobooka „Nie było czasu na strach...” Z Janiną Wasiłojć-Smoleńską rozmawiają Marzena Kruk i Edyta Wnuk w interpretacji Anny Marii Buczek i Teresy Lipowskiej.

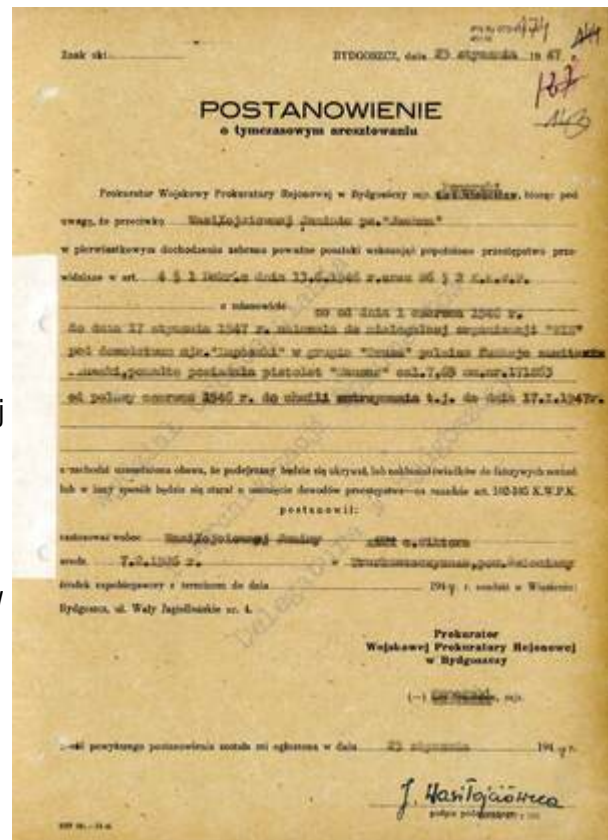
Jego bohaterka, Janina Wasiłojć Smoleńska ps. „Jachna” była przedstawicielką patriotycznego pokolenia polskiej młodzieży Kresów Wschodnich, które w wojennej godzinie próby, w sposób szczególny dowiodło wierności ideałom niepodległości i wolności Ojczyzny.

Urodziła się 7 lutego 1926 r. w Tarkowszczyźnie, miejscowości położonej w powiecie święciańskim na Wileńszczyźnie. Jej ojciec, Wiktor Wasiłojć, był nauczycielem. Szkołę powszechną ukończyła w Dukaszach i w 1937 r. rozpoczęła naukę w Gimnazjum Ogólnokształcącym im. Józefa Piłsudskiego w Święcianach. W trakcie wojny kontynuowała naukę w Niepełnej Szkole Średniej oraz na tajnych kompletach w Podbrodziu.

Wraz z wybuchem II wojny światowej dla polskiej ludności zamieszkałej na Kresach rozpoczął się szczególnie dramatycznych okres. Mieszkający na Wileńszczyźnie Polacy zmagali się z represjami i zmieniającymi się uwarunkowaniami okupacji litewskiej, sowieckiej i niemieckiej. Wydarzenia te dotknęły również rodzinę Wasiłojców. W

Zajęcie sygnalityczne Janiny Wasilójć, WUBP Bydgoszcz 1951 r.

Postanowienie o tymczasowym aresztowaniu Janiny Wasilójć - (IPN By 070/434 t. 5)

Królewskich, a później w wileńskim więzieniu. Po szczęśliwym zwolnieniu, w obawie przed dalszymi represjami ze strony Sowietów, wraz z całą rodziną zdecydowała się na „repatriację” do Polski.

Osiedlili się w Sopocie, gdzie ojciec Janiny podjął pracę w kuratorium oświaty, a ona rozpoczęła studia medyczne. Gdy jednak „Łupaszka” rozpoczął odtwarzanie struktur wileńskiej konspiracji na Pomorzu, nie pozostała bezczynna i ponownie wstąpiła w szeregi słynnej 5 Wileńskiej Brygady AK. Jako sanitariuszka służyła w szwadronie Leona Smoleńskiego ps. „Zeus”, działającego głównie na Warmii i w Borach Tucholskich. Podczas zimowej przerwy w leśnych działaniach, na przełomie 1946/47 r., „Jachna” pod fałszywym nazwiskiem ukrywała się w Zielonej Górze, została jednak zdemaskowana i aresztowana przez UB. Po kilkudniowym procesie prowadzonym w trybie doraźnym, Wojskowy Sąd Rejonowy w Bydgoszczy w dniu 8 marca 1947 r. skazał ją na dwukrotną karę śmierci za działalność w podziemiu niepodległościowym, zamienioną na mocy ustawy amnestyjnej na 15 lat więzienia. Wyrok do wiosny 1956 r. odbywała w więzieniach w Fordonie i Inowrocławiu.

Po odzyskaniu wolności wyszła za mąż za swojego byłego dowódcę, Leona Smoleńskiego. Zamieszkali w Szczecinie. Ukończyła studia polonistyczne w Opolu i przez wiele lat pracowała w szczecińskich szkołach i na uniwersytecie. Zmarła w sierpniu 2010 r. w wieku 84 lat. Została pochowana na Cmentarzu Centralnym w Szczecinie.

Opracowali: Tomasz Dźwigał i Łukasz Skubisz

Zobacz też:

[Audiobook: „Nie było czasu na strach...” Z Janiną Wasiłojć-Smoleńską rozmawiają Marzena Kruk i Edyta Wnuk](#)

[Książka: „Nie było czasu na strach...” Z Janiną Wasiłojć-Smoleńską rozmawiają Marzena Kruk i Edyta Wnuk](#)

PLIKI DO POBRANIA

[Nie było czasu na strach... - Z Janiną Wasiłojć-Smoleńską rozmawiają Marzena Kruk i Edyta Wnuk \(pdf, 2.1 MB\) 10.02.2021 09:13](#)